

## VÁLOGATÁS A NAPLÓKBÓL 51 – 60

**Városmajor, 2004. szeptember 14.**

. Ekkor eszembe jutott, amit testvérem mondott, s elkezdtem alvás helyett, csak úgy fejben, titkokat faragni. Az első három rendben van – gondoltam –, mert az mindegyik más és más: *ki hitünket növelje, aki reményünket erősítse, aki szeretetiünket erősítse.*

Aztán továbbmentem: *akit a Szentlélektől fogantál, akit Erzsébetet látogatva hordoztál, akit a világra szültél, akit a templomban bemutattál, akit a templomban megtaláltál.* Ezek ellen sem lehet kifogás. Mindezeket tanúsítja Máté és Lukács evangéliuma. Annál inkább a folytatás ellen. A születés és nevelkedés története után, melyekre egyébként Márk és János ügyet sem vet, hogy kerülünk azonnal a Getszemáni kertbe? Oda, ahol érettünk vérrel verítékezett? Közben azért csak történt valami. S beszúrtam az örvendetes és a fájdalmas olvasó titkai közé ezeket a számunkra jelentős, mert a nyilvános működésről beszámoló titkokat. Ezeket:

1. aki elhagyta názáreti ácsműhelyét
2. aki elment a Jordánhoz megkeresztelkedni
3. aki 40 napig a pusztában vadállatok között élt
4. aki a 40 nap alatt csak az Atyával beszélt
5. aki ellene mondott minden sátáni kísértésnek. – Már is kivan az öt titok, és jöhetnek a következő szentolvasó titkai.

*Áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus,*

1. aki a pusztában megtanulta, hogy az Atyának nincs szórólapátja, olthatatlan tüze
2. aki tanítványokat gyűjtött
3. aki tanítványaival három éven át reggeltől estig és estétől reggelig együtt volt
4. aki tanítványait megtanította gyógyítani és az Isten Országáról beszélni
5. aki tanítványainak megmosta a lábát.

Megint kivan az öt titok és mennyi mindent nem mondtam még el. Folytatnom kellett: *És áldott a te méhednek gyümölcse Jézus, aki*

1. aki magára haragította az írástudókat, a véneket és a főpapokat
2. aki azt tanította, hogy arra lettünk, hogy másokat szolgáljunk
3. aki azt tanította, hogy a gazdagok nagyon nehezen jutnak be az Isten Országba
4. aki Péterrel hüvelyébe dugatta a kardot
5. akiről Kaifás azt mondta, hogy méltó a halálra.

Most már jöhetnek a fájdalmas olvasó titkai: *aki vérrel verítékezett, akit érettünk megostoroztak, akit érettünk tövissel megkoronáztak, aki érettünk a nehéz keresztet hordozta, akit érettünk keresztre feszítettek?* Jöhetnek, de nem így! Hanem hogyan? A tényeknek megfelelően:

1. aki félelmében vérrel verítékezett
2. akit az urak megostoroztak
3. akit az urak tövissel megkoronáztak
4. akinek vállára az urak a nehéz keresztet rárakták
5. akinek azt mondták az urak, hogy szálljon le a keresztről.

Dehogy is értünk csinálta ezeket Jézus A főpapok, írástudók és vének miatt. Legfeljebb még azok miatt is, akik hozzájuk hasonlóan viselkednek. Én semmiképpen sem akarom, hogy keresztre feszítsék. Azért tették, hogy mindörökre eltakarítsák Jézust az útjuktól.

S ezután következhetnek már a dicsőséges szentolvasó titkai is némi módosítással: ... *áldott a te méhednek gyümölcse, Jézus,*

1. aki harmadnapon a halálból feltámadott
2. aki még 40 napon keresztül tanította tanítványait
3. aki a mennyekbe felment
4. aki a Szentleket elküldötte
5. aki várja a mennyben az Atya áldottjait, akik megegetik az éhezőket.

A Szűzanya úgyis szerepel minden titokban, s az Írás mit sem mond felvételéről, meg-koronázásról. Fiát is csak tövissel koronázták. Így aztán már van az eddigi háromszor öt titok mellé még tizenötünk – három szentolvasóra való. Valahogy el kellene neveznünk őket. Talán így: tanítványgyűjtő, tanító,

kaifási/főpapi szentolvasó. S akkor mi van, ha van hat szentolvasónk? Hát lehet, hogyha ezt imádkozgatnánk, akkor könnyebben eszünkbe jutna az a Jézus, aki közöttünk járt, s megtanulnánk, hogy ha Jézusnak volt osztálytudata, az biztosan nem úri osztálytudat volt, mert ő bizony sokszorosan ledokumentáltan a szegényekért jött, mert *Boldogok a szegények, mert övék a mennyek országa*. S ez mire lenne jó? Hogy a Bokor harmadik nemzedéke tudná, hogy mivel kell folytatniok, amit nagyanyáik-nagyapáik és szüleik elkezdtek. *Amit ők nem egészen dicstelenül kezdtek, folytasd te egészen teljes dicsőséggel!* – ahogy Petőfi bízta későbbi komáját, Aranyt. Megalapozott a magunk csinálta jelen. Megalapozott a harmadik nemzedék által csinálendő és másmilyen jövőbe vetett remény? Rajtuk fordul! – mondtam ma délelőtt az ifjúsági misén.

#### **Városmajor, 2004. szeptember 19.**

Úgy szeretnék már egyszer valami lelkesítő mondani. A múlt vasárnapon sem sikerült, félek ma sem fog sikerülni. Mi akadályoz ebben? Hát a jézusi szövegek, amelyekről beszélnem kell. A múlt vasárnap arról szólt a szöveg, hogy bűnösök jönnek Jézushoz, hogy hallgassák őt. Meg kellett állapítanom a szövegösszefüggés alapján, hogy ezek a bűnösök a társadalmi gúla alján levőket jelentik; mintha ma hajléktalanokat és romákat mondanék. Ki jön ebből a rétegből hozzám? Hát olykor jönnek. De csak kéregetni, s nem azért, hogy hallgassanak engem. Igaz, meg sem próbáltam tanítani őket. Hogyan is tehetném a magam jól szituáltságában? Vagy gyorsan odébb állnának, vagy azt mondanák: Kedves Uram, cseréljünk pénztárcát, s akkor én mondom majd magának azokat a szépeket, amikbe belekezdett. Magamat vágtam, de adyilgeti hallgatóimat sem üdítettem fel – gondolom.

Ma meg itt van ez a szöveg a Mammonról. A Jézus-korabeli zsidó köznyelvben – ahogy okos könyveimből ma délelőtt megtanultam – a Mammon szó egy olyan igetőnek a származéka, amely a zsidó hinni igének is az alapja, s azt fejezte hogy a Mammon az, amiben az ember hisz, bízik. Jézusnak senki sem mondhatta hallgatóságából, hogy hagyja abba a süket dumáját, cseréljen inkább vele pénztárcát. Lerítt róla, hogy neki olyanja nem volt. Mikor Pétertől megkérdezik: A ti mesteretek nem fizet templomadót?, Jézus nem a zsebébe nyúl, hanem halászni küldi Pétert:... *vesd be a horgot és fogd ki az első halat, amely ráakad. Amikor felnyitod a száját, találsz benne egy ezüstpénzt, vedd ki, és add oda nekik értem és érted*. Futtatta volna Pétert a Galileai tengerre, ha lett volna zsebében egy ezüstpénz? Nem hiszem. Vagyonközösségben élt, az Iskaróti Judásnál volt a tizenhárom fős közösség kaszája. Ennekem is, teneked is ott a zsebedben a pénztárcád. Hiába vágom magamat, titeket is váglak magammal együtt.

Ezek a szövegek nem engedik meg, hogy valami üdítőbből prédikáljak, mondjuk arról, hogy menjünk el Medjugorjéba, s kérjük meg a Szűzanyát, hogy engesztelje ki szent Fiát az emberiség bűneiért. Ez megnyugtatóbb volna, ezt teljesíteni tudnánk. Belenyúlnánk a pénztárcánkba, és nagy vallási élménnyel feltöltődve érkeznénk haza három nap múlva, s még látnánk is közben a horvát tengerpartot. De hát a jézusi szövegek nem adnak nekem erre lehetőséget. Jézusnak nem volt Szűzanyakultusza. Amikor rokonai haza akarják vinni Jézust, mert megállapítják, hogy elment az esze, elmondja azt a pogánynak minősülő mondatot: *Ki az én anyám? Aki Isten akaratát cselekszi az az én anyám*.

#### **Városmajor, 2004. szeptember 25.**

Első szövegem a *Lumen Gentium* kezdetű, s az egyházzól írt dogmatikus konstitúció tanítása. Így hangzik: *Krisztus szegényen és üldözötten vitte végbe a megváltás művét; az egyházat is ugyanerre az útra szólítja hivatása. Ugyanígy az egyház is... nem arra van alapítva, hogy földi dicsőséget keressen, hanem arra, hogy saját példájával is az alázatot és az önmegtagadást hirdesse... szegény és szenvedő alapítójának képmását ismeri fel a szegényekben és szenvedőkben... Az egyház bűnösöket foglal magában, egyszerre szent és folytonosan tisztulásra szoruló, a bünbánatnak és a megújulásnak útját járja szüntelen* (8). Az egyszerre szent és bünbánatra is szoruló egyházzól beszélhetek tehát nektek.

Második szövegem a *Dei Verbum* kezdetű, s az isteni kinyilatkoztatásról szóló dogmatikai konstitúcióé. Ezt tanítja: *Nincs ki ne tudná, hogy az összes – még az Újszövetséget is beleértve – szent könyvnek méltán fölibe emelkednek az evangéliumok, amennyiben ezek nyújtják a kiemelkedő bizonyosságot a Megtestesült Ige, Üdvözítőnk életéről és tanításáról* (18). Lehet tehát az evangéliumok tanítása a legfőbb eligazítóm.

S végül a harmadik szövegem a *Dignitatis Humanae* kezdetű, s a vallásszabadságról szóló határozaté. Ez van benne: *Az isteni törvény rendelkezéseit az ember lelkiismerete által fogja fel, amelyet tartozik hűségesen követni... hogy Istenhez... eljusson. Nem szabad tehát kényszeríteni az embert arra, hogy lelkiismerete ellen cselekedjék... és csak lelkiismeretének tartozik engedelmessé válni*

(3 és 11). S van egy megfejtésképtelen bíráim abban, amit mondok: nekem csak azt szabad mondanom, amit a lelkiismeretem mond. Ha nem jól szólok, majd kiigazíthatja a ti lelkiismereteket, de engedelmeskedésre nem bírhat rá senki sem.

....

E páli kinyilatkoztatás világos képet nyújt arról, hogy Jézus az Isten fia, hogy Jézust az Atya feltámasztotta a halottak közül, s hogy ül az Atya jobbján, s onnan leszen eljövendő. Alighanem emlékeztet benneteket ez az összeállítás az apostoli hitvallásra, amely szintén nem foglalkozik a három esztendővel s azzal, amit ez alatt Jézus tanított: *aki fogantatott a Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Pontius Pilátus alatt.*

Ha már most hozzámeérem ezt a páli forrásból eredő kinyilatkoztatást a Jézustól tanultakhoz, akkor egy megállapítást kell tennem: Jézus tanításának más a hangsúlytevése. Megtalálható a jézusi tanításban is, hogy ő az Isten fia, hogy feltámasztotta az Atya, s hogy újra eljön a világ végén, de nem ezek a hangsúlyosak, hanem az, hogy nekünk mit kell tennünk ahhoz, hogy megvalósuljon az Isten Országá. Pál már a maga kinyilatkoztatás alapján úgy gondolja, hogy Jézus még Pál életében eljön, s elvisz bennünket magához, már megnősülni sem érdemes, olyan közel van ennek az időpontja. Egyetlen mindent összefoglaló mondatban is megtudom mutatni a kettő közötti különbséget: **az evangéliumok (Jézusa) tanítványokból álló országról beszél, Pál pedig egyházzal, melynek Krisztus a kegyelem és a hit által megszerezte az Istennek-tetszést, ahogyan a páli evangélium ezt előadja.** Az evangéliumokra a *tanítvány* és *ország* szavak, a páli levelekre pedig a *Krisztus*, *kegyelem*, *hit*, *istennek-tetszés* és *evangélium* szavak a jellemzők.

**Városmajor, 2004. október 18.**

Összefoglalhatjuk vizsgálódásunk eredményét. Az Isten irgalmas, Jézus irgalmas, de nem az a dolga Jézus tanítványainak, hogy kérjék a maguk számára Isten irgalmát, hanem az, hogy gyakoroljuk az irgalmat embertársaink iránt. *Ha jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek* (Jn 4,48) nekem – hangzik el Jézus szemrehányása. Tennünk kell, ami istennektetsző! Ettől épül az Isten Országá! Mindezek alapján megállapíthatjuk, hogy jogosult volt említett testvérünk tiltakozása. Egy jézusi liturgiában nem annak kell hangzania, hogy légy irgalmas Istenünk, kegyelmezz nekünk, hanem annak, hogy legyünk irgalmasok. Pl. annak, hogy ne gyötörjük tovább a harmadik világot, az éhezőket adósságaik miatt, hanem engedjük el adósságaikat, irgalmazzunk felebarátainknak, akik rászorulnak irgalmunkra. Az Istent bízgatni, hogy legyen már irgalmas, könyörüljön már rajtunk – üresjárat. Alighanem olyan, mint a farizeusok tizedfizetése, és poharaikat mosogatása. A könnyebb végét választjuk, s a súlyosabbat meg elhanyagoljuk. A törvény súlyosabbja az irgalom, amit nekünk kell gyakorolnunk.

Mi következik mindebből? Nem kevés. Csak annyi, hogy át kell alakítani életünket is, a liturgiánkat is. Meggondolni, hogy a világ 80-90 százaléka szegényebb nálunk. Erről már sokszor volt szó, ha nem elégszer is. S elgondolkodni azon, hogy mit tehetünk annak érdekében, hogy a liturgiánk jézusi liturgia legyen. Lassan-lassan polgárjogot nyer a Bokor papjai és talán már szimpatizánsai által is, hogy imádságainkat ne azzal fejezzük be, hogy Isten él és uralkodik, hanem azzal, hogy él és szolgálva szeret. Szoktatom a füleket ahhoz is, hogy Jézus sohasem beszélt mindenható Istenről, de az Atyáról leggyakrabban azt állítja, hogy ad, s azt is, hogy mindent odaadott Fiának, ő meg nekünk, még az életét is. Ezért becsempésem a *mindent-adó* szót, bár még a mindenhatót hallom, mert ahhoz szoktatok. A zeneköltők pedig kitalálhatnak olyan Kyrie-, Gloria-, Agnus Dei-t pótló zenés imádságokat, amelyek elhagyják Isten bízgatását, hogy irgalmazzon és kegyelmezz nekünk, inkább arra hívják fel figyelmünket, hogy legyünk már mi is irgalmasok, ha egyszer Jézus tanítványai vagyunk, mert ő is, Atyja is irgalmas.

**Városmajor, 2004. november 1.**

Változatlanul úgy gondolom, hogy a környezetvédelem jó dolog, de osztozás helyett csak pótcselekvés. A Bokor az életével fog fizetni, ha pótcselekszik. Ám védi a környezetet, de reggeltől estig a többlet-szerzésért = a többlet-szennyezésért hajt. Ebbe az ellentmondásba fogunk belehalni. Többlet szerzésért élni, s túltenni magunkat ezen a sátánin, s az osztozás által lehetővé tenni a magunk számára, hogy valami jézusi munkának tudjuk szentelni életünk – ez a tökéletes önbecsapás. Ilyen a karácsonyi ételosztás is. *Pótcselekvés, de több a semminél* – mondták nekem. S válaszoltam: ez a több a semminél nyugtatja meg a lelkiismeretünket: nem tesszük, amit kellene, de azért mégis teszünk valamit. A pótcselekvés akadályozza meg, hogy együk a valamit. Az egyetlen, ami szükséges. Lehet ellentmondó dolgokat csinálni, de csak egy darabig. Előbb-utóbb leesik a húszfilléres, és abba hagyjuk

az, ami értelmetlen. Vagy az egyiket, vagy a másikat. Ezt a halottsiratót zokogtam el egy misén az imádságomban, s erre jött, hogy nem értettelek meg titeket. *Jeruzsálem, Jeruzsálem...*

#### **Városmajor, 2004. november 4.**

Jézus királyságnak ünnepén az első, ami tisztáznunk kell, hogy mi köze van Jézusnak ehhez a címhez: király. Ki mondta őt királynak, s maga, Jézus mondta-e magát annak? Izraelnek is királyai voltak, mint Jézus idejében majd minden népnek. Csak a Róma talpát nyaló Kaifás mondta: *Nincs királyunk, csak császárunk*. Nem konzulja, császárja, köztársasági elnöke, vagy első titkára volt akkoriban a népeknek, hanem királyuk. Ennek analógiájára Istent is királynak gondolták a zsidók: a mennyek királyának. Jézustól sem volt idegen a gondolat, hogy Isten legyen az emberiség királya. S azzá is lesz, ha megvalósítjuk a mennyek országát, a Jézustól pontosan megfogalmazott – Istenhez és emberhez egyaránt illő – viselkedés egyenes következményeként, ha megvalósítjuk az Isten királyságát. Ha megéri az emberiség, hogy az Isten nem a gazdagok királya, hanem azoké, akik megteremtik a másik ember felé kinyúló irgalom – az osztozás – országát, királyságát. Választott népnek is gondolta magát a zsidó, s aki értette közülük az Isten tolmácsait, az ezt a királyságot akarta. Jézus megmagyarázta, hogy Istennek nincs is választott népe. Azzá csak az ember teheti magát, ha rábólint Isten tolmácsainak a szavára, s teszi azt, amitől a mennynek, az Istennek királyságává leszünk.

Nézzük tehát, mit tanított Jézus a királyokról. Puha ruhába öltözött emberek vannak palotáikban, s a Keresztelő nem öltött puha ruhát magára. Jézus tanítványait majd királyok elé hurcolják. A király haragra lobban, hadsereget vezényel, ellenségeit felkoncolja és városokat éget el. A királyok zsarnokoskodnak népükön, s népük jótevőjének mondatják ennek ellenében magukat. De Jézus tanítványai Jézus mintáját követik, aki mást csinál: felszolgál nekik. Amikor a pusztában megvendégelt ötezer férfi megindul Jézus felé, hogy farkas módjára megragadják és királlyá tegyék őt, akkor elmenekül előlük a hegyre – imádkozni. Nem is mondta magát sohasem királynak. Csak Kaifás fordítja le politikaira és Pilátus számára a nagytanácsban hozott ítéletet. A nagytanács Jézust azért ítéli halálra, mert Isten fiának vallja magát, mert egyenlővé tette magát Istennel, s ezért méltó a halálra. Kaifás fordítása következtében kérdezheti Pilátus a megkötözött Jézustól: *Te vagy a zsidók királya?* Jézus válasza: **Te mondod. Te mondod, hogy én király vagyok.** Kivétel nélkül minden fordító úgy magyarázza e szavakat, hogy válaszával Jézus nem vállalja e király címet. Csak a Békés-Dallos és a Szent István Társulat szövege fordítja így. *Én vagyok. Igen, király vagyok.* Megnéztem a régi magyar katolikus és protestáns fordításokat, megnéztem a birtokomban levő francia, német, angol, olasz és spanyol fordításokat. Egyik fordítás sem követi ezt az értelmezést. A nagy tekintélyű TOB, a franciák ökumenikus fordítása pedig meg is magyarázza – fordításában – a címet nem vállalást: *C'est toi, qui le dis. C' est tois, qui le dis, que je suis roi.* Érthetetlen e két magyar katolikus fordítás makacssága. Igazolni akarják a fordítók az egész világ ellenében ezzel a makacsságukkal a mai ünnepet, annak megnevezését? Azt, hogy ma Jézus királyságának ünnepét üljük? Nem tudom, de tény, hogy csak Kaifás mondja, hogy Jézus a zsidók királyának vallja magát, és azért mondja, hogy Pilátus kényszerüljön keresztre feszíteni őt. Nem király – Jézus. Jézus nem azért jött, hogy puha ruhákban járjon, hadsereget vezényeljen, felkoncoljon valakiket, városokat égessen, zsarnokoskodjék népén és még jótevőnek is neveztesse magát. Jézus azért született és jött e világba, hogy bizonyosságot tegyen az igazságról.

Ha pedig az emberi történet tényeit nézzük, semmi nyoma annak, hogy Jézus királya volna akár a zsidóknak, akár a magyaroknak, akár az USÁnak, vagy éppen a keresztényeknek, vagy a Jézus királyságát ünneplő katolikusoknak. Semmi nyoma, mert Jézus igazsága az, hogy szeressük egymást. S ez nem jellemző a felsoroltak történelmének egyikére sem. Hogy tévedhet el akkor ennyire a liturgiánk? Talán az ítéletabló következtében. Majd jövő ilyenkor fogjuk hallani Máté evangéliumának szavait: *Amikor pedig eljön az Emberfia az ő dicsőségében és az összes angyalok vele, akkor a király mondja. Éheztem és ennem adtatok. Mire az istennektetszők azt válaszolják: Uram, mikor láttunk éhesnek, hogy tápláltunk volna. Mire a király: Amit testvéreimmel tettetek, velem tettétek. Ez a mátéi szöveg tesz egyenlőségjelet az Emberfia és a király meg az Uram szavak közé, mely utóbbival a tanítványok nem egyszer szólították Jézust. Ez a Máté-féle szöveg ellentétben van a fentebb mondottakkal? Nincs ellentétben. Ez a szöveg Jézus második eljövételéről beszél. A dicsőségesről, amikor Jézus betakarítja a termést, amikor szétválasztja az istennektetsző életet élő embereket és a másképpen élőket. Arról a Jézusról, beszél ez a mátéi szöveg, aki ítél majd fölöttünk. Az a Jézus viszont, aki Pilátussal beszél, az a még fel nem támadott, az összekötözött kezű, a keresztút előtt álló Jézus, aki vérrel verejtékezik, akit megostoroznak, tövissel koronáznak, aki hordozza a*

keresztet, amelyre fel is feszítik majd. Ez a Jézus – nem király. Ez az a Jézus, akivel a királyok teszik azt, amit akarnak. Ez az a Jézus, aki megpróbált egy új világot szülni, s ezért a királyok bitófájára került. Keresztre vagy máglyára, vagy amivel az éppen adott korban a királyok felelősen intézik ügyeiket.

A kérdés éppen az, hogy kit ünneplünk ezen a vasárnapon. Azt a Jézust, aki eljött, vagy azt, aki majd eljön az idők végezetén? Ránk van bízva, hogy melyiket ünnepeljük. S mivel ránk van bízva, én szeretnék egy harmadik Jézust ünnepelni. Egy nem kivetett Jézust, egy nem a dicsőségben majdan eljövő Jézust, hanem? Egy olyan Jézust, akit a történelem előttünk levő idejében, a jövőben még majd befogadunk, utánozunk, az álmait álmodjuk, s a terveit megvalósítjuk. Hogy ne kelljen neki szétválasztani, ha eljön a juhokat és a kosokat. Hanem, hogy mindannyian a juhaink legyünk.

#### **Városmajor, 2004. december 4.**

Tunyogi Csapó Gábor református lelkész Testamentum c. tanulmánya (1999) az Érted vagyok nevű folyóirat 2004/5. számában elmondja, hogy az emberiség közös nagy baján csak a vallás segíthetne; a modern ember számára azonban a vallás a nesze semmi, fogd meg jól. Marad tehát a földön-el-nem-veszésünk egyetlen segítségül a kegyes hazugság: úgy csinálni, mintha szeretnénk egymást, mégpedig szigorú középkor kolostori rendben.

Megjegyzéseim a tanulmányra:

1. A vallás az emberi lét egyik jellemző megnyilvánulása. Mondhatja ez a vallás azt is, hogy szeressük egymást, és azt is, hogy irtsuk ki egymást. Ez utóbbi példája: In hoc signo vinces! A 16. században a vallás nevében vitték eleinket Kelet rabszolgapiacaira, s irtották eleink Amerika őslakosságát. Az akkori technikai szinten, azaz minden tőlük telhető erővel. A 19. században Vörösmarty, Petőfi, Arany a felvilágosodás nevében álmodoztak a legnemesebbekről. Mert a felvilágosodás, az ész is egyik jellemző vonása az emberi létnek. Mondhatja, hogy szeressük egymást, meg az ellenkezőjét is. Ez utóbbi példája: a Gulag.

2. Nincs szükség a kegyes hazudozásra. Elég, ha szeretem=elviselem a rám bízottakat, s elég, ha nem teszek a többiekkel olyasmit, amit nem kívánok magamnak. Ez utóbbit nem kell szeretetnek neveznem, ha meg akarom különböztetni a rám bízottakkal szemben tanúsítandó magatartásomtól. A kettő között az a különbség, hogy a rám bízottakkal szemben többre is képes vagyok. Példa: anyám a csirke szárnyát rágtta, s nekünk adta a csirke combját, mellehúsát.

3. De lehet jézusi szótárral is dolgoznunk. Szeresd felebarátaidat úgy, mint magadat, s valakiket még jobban is, mint magadat. Példa: anyám a gyermekeit, Jézus a tanítványait. Életet adni értük.

4. Nem kell szigorú középkori kolostori életet vállalnunk. Elég, ha néhány barátunkkal vállaljuk az élet és vagyonközösséget. Példa: Jézus is csak a Tizenkettővel vállalta.

5. A tanítványok átigazoltak Jézus halála után a vallás-csinálásba: egy napon megkereszteltek négyezer embert – kitalálván, hogy ez kell az üdvösséghez. Jézus konzseniális követőjét, Szent Ferencet még életében leszavazták rendtársai. A Bokor egyelőre még őrzi a maga hősi múltjának emlékeit..., de ma esze ágában sincs megcsinálni azt, amit Jézus megcsinált a Tizenkettővel. Pótcselekvéseink számosak. Mentségeink: Jézus nem csinálta tanítványaival azt, amit csinált; hülyeség, amit Jézus csinált; nem hülyeség, de már öregek vagyunk azt csinálni, amit kellene; bízni kell a jövőben, hogy majd akad valaki, aki elkezd Jézus példáját utánozni.

#### **Városmajor, 2004. december 12.**

Nem kaptak helyet a szálláson.

2004. decemberében történt. Elénekelhette a Királyhágó melléki püspök a televízióban a maga karácsonyi énekét. Akiknek énekelte, azoknak a fele inkább elment valamelyik supermarketbe. A szavazó helységbe elmenők fele pedig azt mondta, hogy nincs hely a szálláson. Azért akadtak olyanok is, akik azt mondták, hogy gyertek a szállásra. Az urak ezután kijelentették, hogy döntött a magyar nép: Nincs szállás. Eredj oda, ahova akarsz! Maradj már magadnak! Sírok. Nem mondom, hogy az otthon maradók nem magyarok. Nem mondom, hogy a nemmel szavazók nem magyarok. Nem mondom, hogy az érvénytelen szavazáson ujjongók nem magyarok. De bizony magyarok. Gazdag magyarok. Nem fáj nekik, ami történt 84 éve. Nem fáj a fejük, csak magukért. Azért, hogy még gazdagabbak legyenek. Hogy ne kelljen osztozni senkivel. A Homoród vize mellettiekkel sem, s Moldvában a Tatos vize mellett magyarul beszélőkkel sem. Nem átkozódom. Mária sem átkozódott. József sem. Pólyába takarta, jászolba fektette, akinek nem jutott hely a szálláson.